

Lees voordat u dit formulier invult, aandachtig alles over *Een klacht indienen bij de Europese Commissie*: https://ec.europa.eu/assets/sg/report-a-breach/complaints_nl/

Alle velden met een * zijn verplicht. Wees zo kort en duidelijk mogelijk. Gebruik eventueel een extra blad.

De Commissie kan e-mails ontvangen van een "gecertificeerde e-maildienst" (bv..... @pec.it), maar om technische redenen kunnen we geen antwoorden naar een gecertificeerd e-mailadres sturen. Daarom moet u op het klachtenformulier een standaard-e-mailadres en/of postadres opgeven, zodat wij u kunnen antwoorden.

1. Identiteit en contactgegevens

	Klager*	Uw vertegenwoordiger (<i>indien van toepassing</i>):
Aanspreekvorm Dhr./Mevr.	Drs.	Prof. em. dr
Voornaam*	Nico	Albert
Achternaam*	Broekema	Koers
Organisatie	Democratisch Energie Initiatief	
Adres*	Grijskopspecht 6	Bittenserpæd 6
Plaats*	Emmen	Schettens
Postcode*	7827RE	8744EZ
Land*	Nederland	Nederland
Telefoon	+31 614 577742	+31 622 371933
E-mail	democratischenergieinitiatief@outlook.com	a.w.koers@gmail.com
Taal*	Nederlands	Nederlands
Moeten we de correspondentie naar u sturen, of naar uw vertegenwoordiger?*	Ja	Ja

2. Hoe is het EU-recht geschonden?*

	Instantie/orgaan waarop klacht betrekking heeft
Naam*	Rijksoverheid in het algemeen, specifiek het ministerie van Economische Zaken en Klimaat en het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat
Adres	EZK: Bezuidenhoutseweg 73; I&W: Rijnstraat 8
Plaats	Den Haag
Postcode	EZK: 2594 AC; I&W: 2515XP
EU-land*	Nederland
Telefoon	EZK: 070-379 8911; I&W: 070-456 0000
Mobiel	
E-mail	

2.1 Welke nationale maatregelen zijn volgens u in strijd met het EU-recht, en waarom?*

In opdracht van en onder regie van de Ministeries van EZK en I&W wordt er in 30 regio's door provincies en gemeenten al geruime tijd gewerkt aan het opstellen van een Regionale Energie Strategie (hierna: RES of RESsen) ter uitvoering van het Klimaatakkoord. Op dit moment is men bezig met het op- en vaststellen van de tweede concept versie. De klacht richt zich tegen de gang van zaken bij het op- en vaststellen van de RESsen omdat die gang van zaken in strijd is met het Unierecht.

2.2 Om welke EU-regels gaat het?

Richtlijn 2001/42/EG van 27 juni 2001, in het bijzonder de artikelen 2 en 3

Richtlijn 2003/35/EG van 26 mei 2003, in het bijzonder artikel 2

2.3 Omschrijf het probleem, geef de nodige feiten en vertel waarom u een klacht indient* (max. 7000 tekens)

De gang van zaken bij het op- en vaststellen van de RESsen is in twee opzichten strijdig met het Unierecht: (1) er wordt niet voldaan aan de eis van Richtlijn 2001/42/EG inhoudende onder meer dat een plan of programma dat aanzienlijke gevolgen kan hebben voor het milieu pas mag worden vastgesteld na een voorafgaande milieueffectrapportage (hierna: m.e.r.); en (2) er wordt niet voldaan aan de eis van Richtlijn 2003/35/EG inhoudende onder meer dat burgers in besluitvorming over het milieuaangelegenheden gelegenheid tot inspraak moeten hebben op het moment dat alle opties nog open zijn.

In de RESsen worden binnen gemeentes concreet afgebakende gebieden aangewezen als potentieel geschikt voor de productie van duurzame energie door windparken, zonneparken, geothermie of andere technieken. Dit betekent dat die RESsen kwalificeren als een “plan” of “programma” met in potentie aanzienlijke gevolgen voor het milieu zodat ze onder de werking van Richtlijn 2001/42/EG vallen. Consequentie daarvan is dat een RES niet mag worden vastgesteld zonder voorafgaande m.e.r. Tot nu toe werd en wordt er voor de RESsen geen m.e.r. uitgevoerd, terwijl er wel reeds bij provincies en gemeenten sprake is van formele besluitvorming. Die gang van zaken is in strijd met het Unierecht.

Ook in strijd met het Unierecht is dat tot nu toe burgers (op een enkele lokale uitzondering na) geen gelegenheid hebben gehad tot inspraak, hoewel elke RES wel ruimtelijke keuzes maakt en dus het aantal opties beperkt, vaak zelfs elke andere optie uitsluit. Het heeft tot nu toe vrijwel overal ontbroken aan goede gelegenheden voor inspraak, zowel op landelijk, als op regionaal en lokaal niveau. Het moment waarop alle opties nog open zijn is in feite al gepasseerd en verdwijnt met elke stap in de procedure nog verder achter de horizon. Dit is in strijd met het Verdrag van Aarhus en - in dit kader belangrijker - met de Richtlijn waarmee de Unie dat Verdrag implementeerde in het Unierecht.

Daar komt bij dat in Nederland burgers geen toegang hebben tot de rechter om deze twee vormen van strijdigheid met het Unierecht (geen voorafgaande m.e.r. en geen tijdige inspraak) aan de orde te stellen. De overheid - en de hoogste bestuursrechter accepteert dit - stelt dat beleidsplannen als een RES burgers niet binden zodat er geen reden is om burgers toegang tot de rechter te geven. Beleidsplannen (zoals de RESsen) leveren volgens deze opvatting “slechts” zelfbinding op tussen bestuursorganen. Pas als een RES wordt omgezet naar een omgevingsplan, zo stelt de overheid, is sprake van rechtsgevolgen voor burgers en dus hebben burgers pas dan toegang tot de rechter.

Echter, dit standpunt heeft niets van doen met de werkelijkheid. Ons beperkend tot de RESsen: de werkelijkheid is dat een RES wel degelijk binding oplevert voor burgers en wel degelijk voor hen rechtsgevolgen heeft. Er is immers niets vrijblijvends aan het aanwijzen van concreet afgebakende gebieden als geschikt voor windparken, zonneparken, geothermie, etc. Zoals ook blijkt in eerdere en vergelijkbare procedures. Daarin wezen overheden bezwaren van burgers tegen een omgevingsplan of project af op grond van het feit dat het project in overeenstemming is met een eerdere beleidsplan van die overheid, dan wel omdat ze gebonden waren aan bestuurlijke afspraken.

Samenvattend: omdat ook RESsen worden aangemerkt als beleidsplan, hebben burgers geen rechtsmiddelen om bezwaar te maken tegen het ontbreken van een m.e.r. of inspraak, terwijl in een latere fase van de besluitvorming - als er wel sprake is van inspraak en toegang tot de rechter - burgers te horen krijgen dat er geen rekening kan worden gehouden met hun bezwaren omdat het bestuursorgaan in kwestie zich verbonden heeft aan de RES en aan hetgeen daarin is afgesproken met andere bestuursorganen.

De gang van zaken bij het op- en vaststellen van de RESsen is om bovenstaande redenen in strijd met het Unierecht, meer in het bijzonder met de twee genoemde Richtlijnen, terwijl burgers niet beschikken over rechtsmiddelen om daartegen te ageren.

2.4 Ontvangt het betrokken land nu (of eventueel in de toekomst) EU-geld voor de kwestie waarop uw klacht betrekking heeft?

☐ Ja (licht hieronder toe) ☐ Nee ☒ Weet ik niet

Weet ik niet

2.5 Heeft uw klacht betrekking heeft op het EU-Handvest van de grondrechten?

De Commissie kan een zaak alleen onderzoeken als het gaat om de toepassing van EU-wetgeving door een lidstaat.

☐ Ja (licht hieronder toe) ☒ Nee ☐ Weet ik niet

Nee

3. Eerdere stappen om het probleem op te lossen*

Hebt u al maatregelen genomen in het betrokken land om dit probleem op te lossen?*

Zo ja, om wat voor stappen ging het? ☒ Administratieve stappen ☐ Juridische stappen

3.1 Geef een korte beschrijving van: (a) de betrokken instantie/autoriteit/rechtbank en het uiteindelijke resultaat; (b) andere stappen waarvan u op de hoogte bent.

Zowel de Ministeries van EZK en van I&W, als bestuurders van provincies en gemeenten zijn herhaaldelijk in woord en geschrift door ons en andere organisaties gewezen op het feit dat de gang van zaken bij het opstellen van de RESsen in strijd is met het Unierecht. Dit alles heeft niet geleid tot enigerlei aanpassing in die gang van zaken, zelfs niet tot de erkenning dat hier een serieus te nemen vraag of probleem ligt.

3.2 Is uw zaak door de instantie/autoriteit/rechtbank afgehandeld, of nog steeds hangende? Is de zaak nog hangende, wanneer kan dan een beslissing worden verwacht?*

De overheid stelt dat burgers tegen beleidsplannen als een RES niet in beroep kunnen gaan bij een rechterlijke instantie, noch op enigerlei andere wijze daartegen rechtsmiddelen kunnen inzetten. De overheid stelt ook dat inspraak van burgers in de besluitvorming bij het opstellen van die plannen niet vereist is. Dit omdat de overheid de fictie hanteert dat die plannen geen rechtsgevolgen hebben voor burgers.

Zo nee licht dan hieronder toe (indien van toepassing).

☐ Er is nog een zaak over deze kwestie aanhangig bij een nationale of Europese rechtbank
☐ Er is geen oplossing voor het probleem
☐ Er is een oplossing, maar die is te duur
☐ De termijn is verstreken
☒ Geen juridische status (niet in een positie om juridische stappen te ondernemen, licht toe waarom niet)

Zie boven onder punt 3.2. Het Nederlandse bestuursrecht geeft een burger uitsluitend toegang tot de bestuursrechter teneinde in beroep te gaan tegen een "besluit", dat wil zeggen: "een schriftelijke beslissing van een bestuursorgaan, inhoudende een publiekrechtelijke rechtshandeling". Beslissingen over de procedure ter voorbereiding van een besluit zijn niet vatbaar voor beroep ingevolge artikel 6:3 van de Algemene wet bestuursrecht. Dit soort beslissingen zijn hier echter niet aan de orde: een RES gaat niet over de procedure om tot een besluit te komen, maar is inhoudelijk van aard.

☐ Geen advocaat/rechtsbijstand

☒ Ik weet niet welke oplossingen beschikbaar zijn voor het probleem

☐ Overige (toelichten)

DEI, bijgestaan door Prof. Koers, is juridisch competent en heeft goede kennis zowel van het nationale (bestuurs)recht, als van het Unierecht. Echter, zo lang de Rijksoverheid bij het standpunt blijft dat ook inhoudelijke beleidsplannen als een RES geen rechtsgevolgen hebben voor burgers is er juridisch geen oplossing beschikbaar. Dat standpunt zal derhalve eerst van tafel moeten.

4. Heeft u al contact gehad met andere instellingen of organen van de EU om hulp te vragen bij het oplossen van uw probleem? Zo ja, vermeld de referenties:

- ☐ Verzoekschrift aan het Europees Parlement – Ref.:.....
- ☐ Europese Commissie – Ref.:.....
- ☐ Europese Ombudsman – Ref.:.....
- ☐ Overig – vermeld de instelling of het orgaan waarmee u contact heeft gehad, en het referentienummer van uw klacht (bijv. SOLVIT, FIN-Net, Europees Consumenten Centrum)

In voorbereiding is een verzoekschrift aan het Europees Parlement met dezelfde strekking als deze klacht.

5. Vermeld alle documenten/bewijsstukken die u de Commissie, als zij daarom verzoekt, zou kunnen verstrekken.

 Stuur de Commissie nu nog geen documenten.

- Concept RESsen als goedgekeurd door provincies en/of gemeenten en inmiddels voorgelegd door de regio's aan de Rijksoverheid voor commentaar
- Beschrijvingen van het doel en de gang van zaken bij het opstellen van de RESsen in het Klimaatakkoord en andere documenten
- Emails, publicaties en gespreksverslagen waarin DEI en andere organisaties wijzen op de strijdigheid van de gang van zaken met het Unierecht

6. Persoonsgegevens*

Mag de Commissie uw identiteit bekendmaken bij contacten met de autoriteiten van het EU-land waartegen uw klacht is gericht?

☒ Ja ☐ Nee

 Soms kan de Commissie uw klacht makkelijker behandelen als zij uw identiteit bekend mag maken.